

Jødeforfølgelsene

Visste vi virkelig ingenting?

Av *Hans Andreas Rasch-Olsen, Bærum*

Da det for tiden diskuteres om hvem som var den første til å rapportere om nazistenes jødeutryddelse, er det på høy tid å minne om hvilke tegn verden kunne se i tiden forut for holocaust.

De faktiske hendelsene var som følger:

- 30. jan. 33: Hitler kom til makten.
- 9. mars 33: De første anti-jødiske opp-løp i Berlin.
- 13. mars 33: Alle jødiske advokater og dommere ble utvist fra retten i Breslau og jødiske forretninger i Braunschweig ransaket og ødelagt.
- 1. april 33: Boikott av alle jødiske forretninger i Berlin.
- 10. mai 33: Offentlig brenning av alle jødiske bøker i Berlin.
- Oktober 33: Alle sykehus i Berlin «renses» for jødiske leger.
- 15. sept. 35: Nürnberg-lovene gjør jødene til annenrangs mennesker. De utvises fra alle offentlige stillinger og hindres i privat yrkesliv.
- 1935: 100 000 tyske skolebarn i Franken sverger evig fiendskap til det jødiske folk.
- 9. juni 38: München-synagogen ødelegges.
- 1933-38: Konsentrasjonsleirer blir bygget i Sachsenhausen, Esterwegen, Colombia Haus (Berlin), Buchenwald og Dachau.

På denne bakgrunn skjer det noe høyst underlig. Etter at Folkeforbundet fra 1933 til feb. 38 hadde gjort fire mislykkede forsøk på å få nasjonene til å hjelpe jødene, sammenkalte president Roosevelt, den 6. juli 38, til en verdenskonferanse i Evian-les-Bains, Frankrike. Temaet: «Hva kan vi gjøre for å hjelpe de tyske jødene?» 32 nasjoner deltok, inkl. Norge. 10 dager var avsatt. Det mest konkrete som ble foreslått var å gjøre Alaska eller Uganda til en jødisk stat. Jødene fra Tyskland og

Palestina fikk ikke uttale seg. Men jøder fra de øvrige nasjonene fikk uttale seg til underkomitéer i fire minutter, dvs. to minutter effektivt p.g.a. tolking. Konferansen ble avsluttet med konklusjonen: «Vi vil ikke og kan ikke gjøre noe utover de eksisterende emigrasjonsregler».

Nazistene hadde tilbudt nasjonene å kjøpe jødene for 250 dollar pr. hode. Etter konferansen skrev en tysk avis: «Jøder til salg i Evian – hvem vil ha dem – ingen!» Danziger Vorposten skrev den 12. juli 38: «Jøde-konferansen i Evian blir mer og mer en anti-jødisk konferanse. Vi ser at de har medynk med jødene så lenge det kan brukes som en ondskapsfull agitasjon mot Tyskland. Men ingen av nasjonene er forberedt på å kjempe for denne kulturelle skam i Sentral-Europa ved å akseptere noen tusen jøder. Altså rettferdiggjør konferansen Tysklands politikk mot jødene.»

Hitler fikk m.a.o. frie hender, og resultatet uteble ikke:

- 10. aug. 38: Synagogen i Nürnberg ødelegges.
- 9.-10. okt. 38: Krystallnatten. Over 100 synagoger ødelegges. Over hele Tyskland ødelegges jødiske hjem og forretninger. Jøder drepes og voldtas.
- 15. nov. 38: Jødiske barn utestenges fra tyske skoler.
- Hele 1938: 191 synagoger brennes i Stor-Tyskland.

Vi så hva som foregikk. Vi burde forstått at dersom vi ikke griper inn, så blir konsekvensene enda verre. Men vi grep ikke inn.